

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	Literatura Galega	Código	710G01018		
Titulación	Grao en Humanidades				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Formación básica	6	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Letras				
Coordinación		Correo electrónico			
Profesorado		Correo electrónico			
Web					
Descrición xeral	Estudo histórico e filolóxico das principais etapas, movementos, autores e obras da literatura galega dos séculos XX e XXI.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das producións culturais da Humanidade (Arte, Pensamento, Literatura e Institucións)
A2	Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico
A6	Coñecemento do comportamento humano individual e social
A7	Coñecemento sincrónico y diacrónico de diversas realidades culturais actuais
A11	Coñecemento das técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais
A12	Uso correcto, oral e escrita, das linguas propias
A17	Innovación na presentación e difusión da cultura
A18	Identificación e construción creativa das necesidades do mercado cultural
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadano e como profesional
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo
B8	Comunicación oral e escrita nas linguas propias
B10	Capacidade de análise e de síntese.
B11	Capacidade de xestión da información relevantes.
B15	Saber abordar conflitos interpersonais
B16	Capacidade para a adaptación a cambios no contorno
B17	Capacidade para emprender melloras e propoñer innovacións
B18	Capacidade de dirección e liderazgo
B19	Motivación e compromiso cara á calidade nas actuacións profesionais
B20	Creatividade e orixinalidade no pensamento e na práctica
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
----	---

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecemento do pasado literario galego do punto de vista diacrónico, desde comezos do século XX á actualidade, realizando unha aproximación á produción en todos os xéneros, así como aos autores e autoras máis relevantes.	A1 A2 A11 A12	B1 B3 B4 B10	C1 C5 C7 C8
Coñecemento das técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais, de maneira que o alumnado se capacite para realizar procuras bibliográficas sobre asuntos específicos e para a comprensión e análise de textos teóricos, críticos e histórico-literarios.	A6 A7 A11 A12	B1 B3 B4 B5 B10 B11 B18 B19 B20	C1 C4 C6 C7 C8
Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo, a través da reflexión sobre os modos en que os textos literarios dialogan co seu contexto histórico, cultural e ideolóxico.	A11 A12 A17 A18	B1 B3 B4 B6 B10 B11 B15 B19 B20	C3 C4 C6
Mellorar a expresión oral e escrita do alumnado a través da utilización dos textos literarios como base para consolidar o seu coñecemento da lingua estándar e mais para ampliar os seus recursos léxicos e estilísticos.	A2 A11 A12	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B16 B17 B20	C1 C6

Contidos	
Temas	Subtemas
I. Introducción.	Do Primeiro Renacemento ás Irmandades da Fala.
II. O Segundo Renacemento da literatura galega.	1. A renovación do sistema 2. Grupo Nós 3. A Xeración das Vanguardas.
III. A segunda metade do século XX	1. O exilio americano e a recuperación cultural da posguerra. 2. Movementos poéticos 3. A renovación da narrativa 4. Obras e autores

IV. Últimas tendencias literarias.	1. Narrativa. Obras e autores 2. Poesía. Obras e autores 3. A refundación do teatro. Obras e autores
------------------------------------	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A2 A11 A18 B3 B10 C3	2	38	40
Análise de fontes documentais	A6 A17 B2 B5 B15 B17 B18 C1 C6	12	0	12
Proba mixta	B6 B16 C8	4	20	24
Traballos tutelados	A1 A7 A12 B1 B2 B3 B4 B7 B8 B11 B20 C5	0	12	12
Sesión maxistral	B19 C4 C7	20	40	60
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas	O alumnado deberá realizar a lectura das obras literarias obrigatorias. Para un óptimo aproveitamento das sesións, deberá ter lido os textos correspondentes. As lecturas representan, xunto ás prácticas de comentario, unha das actividades principais do curso e, como tal, serán avaliadas.
Análise de fontes documentais	O profesorado iniciará a análise e o comentario das obras literarias incluídas na programación e solicitará do alumnado a realización de comentarios individualizados segundo as pautas establecidas.
Proba mixta	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico, de análise de fontes....
Traballos tutelados	Traballo de crítica literaria realizado sobre unha das obras de lectura obrigada. Se darán na aula (ou nas horas de titoría e a través do correo electrónico) instrucións sobre a súa extensión, estruturação, bibliografía, etc.
Sesión maxistral	Aulas teóricas presenciais en que a profesora explicará conceptos e estratexias que posteriormente se desenvolverán nas sesións prácticas e cuxo coñecemento será esixido para a superación do curso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Análise de fontes documentais	A atención personalizada ao alumnado realizarase a través das tutorías presenciais (individuais ou grupais), ou a través do correo electrónico: laura.tato@udc.gal .

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A7 A12 B1 B2 B3 B4 B7 B8 B11 B20 C5	Traballo individual de crítica literaria realizado a partir dunha das obras de lectura obrigada (relacionadas no Paso 8 desta guía). Para a súa realización serán dadas as indicacións na aula, en horario de titorías ou a través do correo electrónico laura.tato@udc.gal .	20

Proba mixta	B6 B16 C8	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico, de análise de fontes....	60
Análise de fontes documentais	A6 A17 B2 B5 B15 B17 B18 C1 C6	Avaliarase a realización individual do comentario dos textos literarios.	20

Observacións avaliación

O alumnado que se presente á convocatoria adiantada de decembro, con matrícula parcial, semipresencial, dispensa académica ou calquera outra particularidade especial deberá pórse en contacto co profesor ao comezo do curso a través do correo electrónico (carlos.vizcaino@udc.gal) e/ou utilizar o horario de titorías fixado polo centro.

Na segunda oportunidade haberá que superar as mesmas probas que na primeira: entrega do traballo e realización da proba mixta.

Os traballos presentados polo alumnado poderán ser incorporados ao Turnitin, ferramenta para a detección do plaxio así como de traballos previamente presentados nesta ou noutras universidades, incluso polo mesmo/a alumno/a. En caso de que se produza algunha destas circunstancias, poderán ser aplicadas as medidas contempladas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da Universidade da Coruña (artigo 14.4).

Fontes de información

Bibliografía básica

- Carballo Calero, Ricardo (1981). Historia da literatura galega contemporánea 1808-1935. Vigo: Galaxia
  - Méndez Ferrín, X.L. (1984). De Pondal a Novoneyra. Vigo: Xerais
  - Pena, Xosé Ramón (2013). Historia da Literatura Galega 3. De 1916 a 1936. Vigo: Xerais
  - Pena, Xosé Ramón (2019). Historia da Literatura 4. De 1936 a 1975. A "longa noite". Vigo: Xerais
  - Rodríguez, Francisco (1990). Literatura galega contemporánea (problemas de método e interpretación). Pontevedra: Edicións do Cumio
  - Tato Fontaiña, Laura (1999). Historia do teatro galego. Das orixes a 1936. Vigo: A Nosa Terra
  - VV.AA. (1996-98). Historia da literatura galega (5 vols.). Vigo: A Nosa Terra / AS-PG
- Obras de lectura: A. R. Castelao, Cousas R. Otero Pedrayo, O fidalgo e outros relatos ou Contos do camiño e a rúa. Rafael Dieste, Dos arquivos do trasno Álvaro Cunqueiro, Merlín e familia Eduardo Blanco-Amor, A Esmorga

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Forcadela, Manuel (1998). "A narrativa galega contemporánea: 1800-1975. Unha perspectiva", en Actas das I Xornadas das Letras Galegas en Lisboa. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia - Rodríguez, Francisco (1993). Eduardo Blanco Amor. O desacougo da nación negada. Vilaboa: Edicións do Cumio - Domínguez Alberte, X. C. (1998). "A diversificación do xénero narrativo dende 1975", en Actas das I Xornadas das Letras Galegas en Lisboa. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia - Fernández Barbosa, Beatriz (1998). "O libro das devoracions: a dor de ser e a dor de non ser", en Actas das I Xornadas das Letras Galegas en Lisboa. Compostela: Xunta de Galicia - Tarrío Varela, Anxo (coord.) (2001). Galicia. Literatura XXXII: O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. A Coruña: Hércules - González Fernández, Helena (2005). Elas e o paraugas totalizador: escritoras, xénero e nación. Vigo: Edicións Xerais de Galicia - Gómez Sánchez, A. / Queixas Zas, M. (2001). Historia xeral da literatura galega. Vigo: A Nosa Terra - Fernández Pérez-Sanjulián, Carme (2003). A Construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo. Vigo: A Nosa Terra - Tarrío, Anxo (1994). Literatura galega. Aportacións a unha historia crítica. Vigo: Edicións Xerais - Vilavedra, Dolores (1999). Historia da literatura galega. Vigo: Galaxia - Bernárdez, C. L./ Ínsua, E. X. / Millán, X. M. / Rei, M. / Tato, L. (2001). Literatura galega. Século XX. Vigo: A Nosa Terra - Vilavedra, Dolores (coord.) (1995-2000). Dicionario da literatura galega (3 vol.). Vigo: Galaxia - Carvalho Calero, Ricardo (1989). Estudos e ensaios sobre literatura galega. A Coruña: Edicións do Castro - Figueroa, Antón (2001). Nación, literatura, identidade. Comunicación literaria e campos sociais en Galicia. Vigo: Xerais - Castelao, Manuel (2009). Novoneyra. Celso Emilio. Os Eidos. Longa noite de pedra. Compostela: Laivento - Biscaíño, Carlos e Lourenço, Cillha (2002). O ideario teatral das Irmandades da Fala. Estudio e antoloxía. A Coruña: Deputación Provincial da Coruña - Rodríguez Fer, Claudio (1989). Poesía galega. Crítica e metodoloxía. Vigo: Xerais - Pereira da Rosa, Víctor / Castillo, Susan (orgs.) (1998). Pós-colonialismo e identidade. Porto: Universidade Fernando Pessoa - Castro Vázquez, Isabel (2007). Reexistencia, a obra de Manuel Rivas. Vigo: Edicións Xerais de Galicia - González Millán, X. (2000). Resistencia cultural e diferenza histórica. Barcelona: Sotelo Blanco - Ogando González, Iolanda (2004). Teatro histórico: construción dramática e construción nacional. A Coruña: Biblioteca-Arquivo Teatral Francisco Pillado Mayor da UDC - Biscaíño, Carlos (2008). Un país desde as táboas. 125 anos de teatro galego. Compostela: Xunta de Galicia
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías